

“Watergruwel” en Rolduc

Wie Rolduc bezoekt en de markante watertoren met de rustieke vijvers ziet, zal niet meteen denken, dat het instituut in de loop van zijn geschiedenis geregeld grote problemen heeft met het drinkwater.

Rolduc I

Ailbertus sticht zijn klooster, waar hij onder de grond altaarbellen hoort luiden. Hij vindt er ook hout en water; de bronnen van het Frauenseif.

Abdijen worden in vroeger jaren op een plek gebouwd, waar water voorhanden is. De naam van de trappistenorde, Cisterciënzers bijvoorbeeld, is afgeleid van cisterne; wat waterkelder betekent.

De eerder genoemde vijvers zijn in de kloostertijd aangelegd als waterreservoir en kweekwater voor vis. In later eeuwen, Rolduc II, III, IV, zorgen strenge winters voor een dikke ijslaag en navenant schaatspret. Zie “IJstijden”, artikels van Laur Crouzen op de site Rolduc 1831 1971. Of koorheren schaatsen onderbinden, is niet bekend.

De bronnen en vijvers leveren kennelijk onvoldoende water. Abt van der Steghe laat bij de bouw van het “ton front radieux” in 1671 de watertoren optrekken. Deze wordt gevuld door water op te pompen vanuit de vijvers. De watervoorziening blijkt dan nog niet op orde. Bij de restauratie van de gebouwen door Sjef Stassen 1976 vindt men onder Klein Rolduc een waterput, die door abt Bock in 1697 wordt gedolven. In 1976 treft men bij de herinrichting van de grote keuken een put aan, die abt Heyendal vermeldt in zijn Annales. Op 2 oktober 1922 wordt in het Carré een put geopend en schoongemaakt. Deze is rond 1770 aangelegd door abt Haghen.

De reden om de putten te graven kan ook te maken hebben met het feit, dat de kwaliteit van het vijverwater te wensen overlaat. Wie trouwens begaan is met kanunniken van Rode, die door watergebrek dorst lijden, leze het artikel “Wijnbouw van de abdij Rolduc” van Dr Gierlichs, RJB 1935, blz. 114.

Rolduc III en IV

Aan de hand van de kronieken in Rolducs jaarboeken volg ik de soms heftige strubbelingen rond Roda's watermanagement.

12 oktober 1922

Op 2 oktober 1922 wordt in het Carré een put geopend en schoongemaakt.

24 mei 1922

Deze dag is het meer kommer dan kwel. Er komt geen druppel water uit de kraan en dat bij een hitte van 30 graden. De kronikeur verzucht, dat “duchtige wasbeurten en heel wat van het frisse vocht door de keel” wonderen zouden. doen. Hij voegt er spijtig aan toe, dat een nieuwe bron aanboren niet wil lukken. Merkwaardigerwijs zie ik verderop in het verslag niet, wanneer er weer water is.

26 mei 1922

Twee dagen later lees ik, dat in alle stilte voor dag en dauw de nieuwe gymzaal is ingezegend. Zou dit, zo lijkt wel, clandestiene gebeuren van doen hebben met het watergebrek?

*Er is grote tegenstand van leraren tegen de bouw van de gymzaal. Deze zou te duur zijn en wordt namelijk 2 jaar eerder gebouwd dan de noordelijke zijvleugel! Om de erkende status van de scholen te behouden moet 3 uur lichamelijke oefening in een modern uitgerust lokaal op de rooster staan. Het gymlokaal doet nog prima dienst in mijn tijd op Rolduc 1955 1964.

2 okt 1929

Door de grote droogte leveren de bronnen bijna geen water. Vijvers staan nagenoeg droog. Wegens mijnschade zijn de bodems lek. Gelukkig gaat het dagenlang stortregenen. Het overtollige water wordt voor opslag naar de vroegere gasketel naast het zusterhuis geleid.

15 april 1930.

De oprijlaan is gebarricadeerd met het bord "*Privaatweg Verboden Toegang. Alleen toegankelijk voor bezoekers Rolduc*". Zie foto.

* *Het verhaal gaat, dat personeel van Rolduc een sleuf graaft en de knechten van boerderij Deutz het achter hun rug weer dichtgooien.*

16 mei 1930

De nieuwe buizen van de Kerkraadse waterleiding zijn gelegd naar Rolduc en er is nu water. Zij liggen wel op het terrein van de fam. Deutz en de vraag is, mocht de gemeente ze daar wel leggen? Er wordt hierover vanaf nu tot augustus 1931 een gerechtelijke strijd gevoerd.

** Wanneer ik op Klein Rolduc ben, zijn de Dames Deutz wat toegeeflijker.
Ballen, die we op de cour over de muur trappen, mogen we in hun boomgaard terughalen. Als het fruit rijp is, zijn de passes wel eens minder zuiver; per ongeluk*

8 juli 1931

De waterpret is in Roda niet van heel lange duur. Want Kerkrade is gerechtelijk gesommeerd de buizen op de Groene Weg de ontruimen. De gemeente vraagt Wasserwerke Aachen om via Herzogenrath water aan Rolduc te leveren. Het verzoek wordt ingewilligd en Roda heeft weer water. De verslaggever meldt niet, hoe lang de aansluiting op het Duitse net duurt. Is er die tijd geen tekort? Ook is er geen bericht, wanneer het Akens water in Kerkraads erandert.

13 september 1933

Om de watermisère te verlichten, worden de oude bronnen van het Frauenseif lager uitgegraven, zodat ze meer water leveren. Deze waterwinning werkt voorlopig; maar men kan het niet blijven toepassen.

21 mei 1935.

De Eilandenvijver staat droog. Om deze te dichtten worden drie asfaltmatten over elkaar op de bodem geplaatst. Er is hoop dat de poel waterdicht blijft én 's winters weer veel schaatsplezier! geeft.

In het verdere verloop zijn er regelmatig meldingen van leeglopende vijvers, o.a. door scheuren in de bodem vanwege mijnschade. Droge en hete zomers verergeren nog eens de zaak. Wat de gevolgen zijn voor de watervoorziening, lees ik nergens; bijv. geen druk op de kraan of bij tijden geen water?

28 nov 1946

Water en vuur; er breekt brand uit op een zolder. Ondanks de enorme inzet van leraren, zusters, personeel, leerlingen en brandweer uit de omgeving, gaan de sterrentoren en de slaapzalen II en V verloren. Moest men het vuur bestrijden onder de erbarmelijke watercondities van vroeger, zou dit voor het gebouwencomplex een catastrofe hebben betekend; des te meer wegens het groot gebrek aan bouwmaterialen na de oorlog.

1957 RJB bld 51 In een opstel van JAC Lenders, RJB 1957 bld 51 meldt hij, dat de watervoorziening aan alle eisen voldoet. Rolduc heeft dan eigen gezond drinkwater.

Indien bij brand regen- en vijverwater in de leiding wordt gepompt, gaat wegens vervuiling de kraanwaterleiding automatisch dicht.

** Tijdens mijn verblijf op Rolduc 1954 1964 is het water van de vijvers allesbehalve schoon. Je kun er niet in zwemmen; laat staan van drinken. De tweede vijver heet de keukenvijver. Het water wordt vroeger in de keuken gebruikt. Als ik op Rolduc ben, is het één groene drab.*

Roda heeft vanaf zijn stichting een watervoorziening, die bij tijden fnuikend is. Ailbertus kon beter de altaarbellen onder een andere grond horen luiden.

Ik miste destijds op Rolduc een zwembad.

Wim Boonen